

Z a t w e e f c h u N w i s e s .

Nr. 33. Zettortdeenâ 14. August 1852.

Saunas sinnaſ.

No Leifcheem. Tai nakti no 6ta us 7to Fuhli m. d. irr Telfchu pilſatâ leels ugguns-grehts bijis. Ugguns effoht no kahda Schibda flaktera namma, kaſ par nakti pee ſwezzeſ wehl galku pahrdewis, zehluſeeſ, un to labbaku pilſata dalku — fur tee baggatee kôhpmanni dſihwojuſchi — gluſchi pelna-tſchup-pinâ ſagahſuſe, tâ kâ pawiffam 68 nammi effoht no ugguns aprihti tappuſchi.

—*—

• Z e p p u r e .

Œprantschu ſemme, Parihſes pilſehtâ, kahds ſemneekſ eenahſ bohtê, noleek ſawu zeppuri uſ galdu un luhds namneeku, lai ſcho zeppuri nemmoht par kihlu un tam 2 rubbuluſ ſudraba naudas tappinajoht.

„Woi traſk! Par tahdu wezzu pohdu tewim ne graffi ne dohſchu. Eij pee wella.“

„Œcho zeppuri jumuſ ne iſdohdu ir ne par 20 rubbuteem, lai mannim buhtu ir jamirſt baddâ. Klauſaiteeſ. Tſgahjuſchâ neddeâ eſ kahdam draugam ſchê pilſehtâ ſawu labbibu iſdewu. Œhodeen nahku ſawu naudu dab-buht un galwaſ naudu ar to iſmakfaht. Ia ſchodeen ne makfaſchu, tad manni teeſaſ iſ-kihlaſ un uhtrupe iſdohſ beidſamo luppau. Œemu pee ſawu parradneeku, bet Deewam ſchehl wihram dehlſ nomirriſ un ſchodeen irr behreſ; ſeewa tam ſlimma un tadeht ne ſpehj makfaht. Par neddetu iſmakfaht ſtipri irr apfohljeeſ. Pee jumuſ, mihtlaiſ nammatehwaſ, tiſ daudſ gadduſ jaw eſmu prezzi eepirzeeſ — gan ſinneet, kâ allaſchin gohdam jumuſ rahdi-jeeſ, tadeht zerreju, kâ par ſcho kihlu pahreſ

rubbuluſ man gan uſtizzeeſeet. Œchi zeppure irr drohſchakſ kihliſ ne kâ juhſ gan dohmajeet.“

Namma tehwaſ paſmeijahſ un atbild: „Eij tiſ weſſelſ ar ſawu neeka zeppuri!“

Kahds Baronſ tai bohtê buhdamaſ, uſman-nigi bij klauſijeeſ un tuhdaſ nomannijiſ, kâ ſchiſ ſemneekſ ne kahds wiſtineekſ, bet gohda wihrſ. Pee-eet pee wiſna un tam rohkâ eeleek 2 rubbuluſ, ſazzidamaſ: „Œchê tew draugſ! Kad ſchiſ tiſ zeetſirdigſ, tad jumuſ gribbu pa-ligu doht!“ Ar niſnahm azzim nammatehru uſluhkiojiſ iſeet ahtri ahtrâ, eekahpj karreete un aiſkreen prohjam, pirms wezzihſ iſbrihno-jeeſ un iſpreezajeeſ par tahdu kriſtigu ſirdi.

Pehz tſchetrachm neddetahm Baronſ brauz pahr Parihſes leelo tiltu un dſird kâ kahds ar leelu kleeſgſchanu ſauz, lai kutfcherſ ſirguſ ap-turr. Baronſ paſtattahſ un redſ kahdu wihru tam pakkaſ ſtreijoht un tiſ ween breh-zoht: „turri, turri!“ Kungſ pawehl aptur-reht ſirguſ un ſagaida to wihru.

„Ne nemmeet par taunu, zeenigſ tehwaſ! Eſmu ſtrehjiſ un ſtrehjiſ juhſ gribbedamaſ pa-nahkt. Juhſ jelle taſ eſſeet, kaſ mannim tai bohtê tohſ 2 rubbuluſ rohkâſ eſſpeede?“

„Tâ jau irr! Gan labbi ſinnu.“

„Zeenigſ kungſ! Tê irr ta nauda ar leelu ſirdſ pateizibu. Tiſ ahtri aiſeedami ne dab-buja jumuſ pateikteeſ, nedſ arri pehz juhſu wahrda jeb namma jautahſ. Taſ namma-tehwaſ arri ne ſinnaja man to iſteikt. Tadeht iſ ſwehtdeenâſ pee ſchi tilita eſmu ſtahwejiſ un gaidijiſ, woi ne braukſeet garram. Lai Deewaſ irr ſlawehtſ, kâ nu juhſ uſgahju. Ne buhtu meeru ſirdi redſejiſ, teeſamaſ juhſ atraddiſ. Lai Deewaſ jumuſ un juhſu behrneem to ſimt-ſahrtigi atlihdſina.“

„Par to mannim ihstis firds preeks, ka tahdam gohda wihram warreju palihdseht; bet es staidru falku: to ne buht ne esmu gaidijis, ka mannim to naudu atdohseet. Biju nodohmajis jums to par dahwanu doht.“

„No tam ne ko ne sinnu. Es til tahdu naudu nemmu, ko ar sweedreem esmu pelnijeas. Jums ne ko labbu ne esmu darrijis, bet juhs mannim leelu labbumu ar to darrijufchi, ka juhs to naudu man tappinajufchi. Luhgschus luhdsu, nemmeet to naudu atpakkat.“

„To ne darrifchu, jo ta ne peeder nei mannim, nei jums. Effeet til labbi un mantojeet par to naudu kahdu masu leetu juhsu behrnieem par preeku, no mannas pusses teem to dahwanadami.“

„Par kaunu man gan buhtu, kad pehz juhsu prahdu to ne gribbetu darriht.“

„Bai ta paleef. Bet draugs! Jelle falket un istahsteet, ka tad juhs par tahdu wezzu zeppuri, kas ne 2 kapeikus wehrta, 2 rubbutus warrejat prassihht. Man firdi ne buhs meers, pirms to dabujuiis sinnaht.“

„Talabbad, zeenigs tehws, ka schi zeppure mannim irr dahrgaka ne ka wissa nauda.“

„Ka tas prohtams? jelle istahsteet.“

„Ja tihl — teilfchu. Manna kunga weenigais dehls us pils dibla kahda deena us leddu ar leddus kurpeem wisinajahs — leddus pahrluhst un jaunskungs gribb nosihht. Es strahdaju nezil tablu no schihs weetas, tilko to fleegschanu isdsirdejis, ar wissahm drehbehm eekrihtu uhdeni un jauno kungu dsihwu iswelku. Tehws preeka uu pateizibas pilns mannim dahwanaja kahdas puhru weetas semmes un arri naudu buhdinu tur ustaisiht, mahju leetas sagahdatees un mihto feewiau apprezzeht. Manna zeppure uhdeni bij palikkuse un par to kungs mannim farwu paschu zeppuri us galwu likke, fazzidams: ar to mannim gribboht ihstu gohda trohni us galwu likt. — Nu juhs, zeen. tehws, paschi jaw sinnaseet, zil dahrga man schi zeppure un zil to mihleju. Daschu deenu to zeppuri walkaju ir pee lauka darbeem un tad peeminnu

farwu labbdarritaju, kas fenn jaw irr kappā. Manni behrni, manna feewa, mihta buhdina un lauki allaschin us manni ka runnadami runna un falka, lai ne peemirstu to, kas man til dauds labba darrijis. Bet kad eemu us pilsehtu jeb zeemu, tad bes schihs zeppures ne eemu, lai mannim tur ne truhst, kas mannim falka: Ne aismirsti to, kas tew labbu darrijis. Gan tohti schehl, ka zeppure jaw paleef par dauds wezza! Redseet paschi — jaw eet us beigahm. Kamehr til ween luppatina atleef, to augsta gohda tureschu.“

Barons to dsirdoht noslauzijahs affaras, panehme papihru, usrakstija kahdus wahrdu, to derpe semneekam un fazzija: Panemmeet to, jo man jabrauz prohjam. Te fawa namma wahrdu esmu usrakstijis. Effeet til labbi, scho swehtdeenu manni apmekleht.“

Swehtdeena semneeks bij klahht. Tuhdat Barons to fanehme pee rohkas un eewedde istaba, fazzidams: „Juhg gan ne effat isglahbuschi mannu weenigudehlu, tatschu juhs mannim leelu labbumu darrijufchi. No jums esmu mahzijeas zilwekus wehl waitak mihleht, mannim israhdidami, ka pasaulē gan irr kristigas firdis, kas irr ustizzigas un pateizibas pillas. Us juhsu galwu zeppure stahw itt par leelu gohdu ka trohni. Talabbad panemmeet scho zeppuri. Ne gribbu ka jums fawa mihtaka kunga zeppuri buhs atmet; ne! Bet wezzuma deht to wairs ne warreseet us galwu likt; tad darrait mannim to preeku, scho mannu zeppuri walkahht. Il gaddus schinni deena atnahzeet pee mannis, tad te atraddiseet atkal jaunu zeppuri, lai to mihtaka warretu pataupiht.“

Ekkur gohda wihri! Ak kaut jelle ir es un ir tu farwu zeppuri tahda gohda galwinā nestu. Woi scho wihru ne likfim pee ta gohdiga Samaritera, kas no teem desmiteem atgreesahs un weens weenigs nahze pateizibu no firds isdoht? Zeel pateizibas mehgs gan Deewam farwam Kungam un arri zilwekeem parrada palikkufchi? Pahrdohmasim to un eefim arri maksahht, ko katts parrada. S—z.

Kà zeeti Sweedru-semmè brandwihna dserfchana aisleegta.

Sweedru-semmè bahgi to nostrahpe, fo peedsehrufchu atrohn. Pirmo reisi tam jamakfa 3, ohtru reisi 9 dahleri; tas pasaude daschas tam peenahkamas teefas, un sivehtdeenà tas preeksch basnizas durwim pee kahla tohp stabdihts; peekta teise wiasch us pufsgaddu, un Gtâ us wesselu gaddu tuktuhsi tohp eelikt. Kas us tirgeem peedsehrees, tas wehl bahgati fohdams. Ne weens ne warr deht kahda nepeeklahjama darba zaur to aisbildinatees, ka winsch eereibis bijis. Saldateem, studentem un deenesta-kaudim brandwihnu doht, pawissam irr aisleegts. Kas to peerahda, tas dabbu pufsi no tahs strahpes-naudas. Wiffi littumi, kas par dserfchanu islaisti, il gaddus no kanzeles tohp fluddinati. — **Al!** kaut jel ir zittâs semmès schihs apgrehtofchanâs deht tahda zeetiba buhtu! **W—r.**

Jauna grahmata,

Kas Lehrpatâ no studentes A. Schulmanna farakstita un turpat no Laakmanna scho gaddu drukketa, un mums irr atfuhrita ar to luhgchanu, lai mihteem Latweescheem sinnamu darram. ka schi grahmata par 20 sudraba kapiteem dabujama pee ta jauna grahmatu-drukketaja Hoffmanna un Johansohna Selgawâ leelajâ eelâ Beekmanna nammâ, prohti:

W a f a u l e

„un dauds no ta, kas pasaulè atrohnams.
 „Par derrigu un pamahzidamu laifakawekli preeksch semneekem. Ima grahmata ar 15 bildehm. Kas 10 no schihm grahmatinahm pehrk, dabbu 1 bes malkas. Lai grahmatai irr 36 leelas lappas.“

Scho grahmatu ar preeku tadeht effam sa-nehmuschi, ka nu jaw arri tahdâ widdû, kur Latweeschu walloda mas tohp dsirdeta (jo Lehrpatâ Jggauwu wallodâ no semneekem tohp

runnata), muhsu mihteem Latweescheem par labbu sahl puhletees. Urri no firds japateiz, ka tahdu grahmatinu mums gahdajufchi, kas wiffuwairak par dabbas leetahm muhsu kautinus grihb pamahziht. So tahdu grahmatu truhkums mums wehl irraid. Saunam eefahzejam ar scho darbu gan buhs geuhti gahjis, bet naw brihnums; jo kas pirmo waggu dsenn, tam arlls daschdeen gan paschkeebjâhs un wagga til taisni ne eet ka wezzam arrajam. Urri pawissam geuhti irraid par tahdahm leetahm ar Latweescheem farunnatees, kas kautineem irr swescha un nepasihstama leeta; jo Latweeschu wallodâ tee wahrdi truhkst, ar to tahdas sweschas un augstas gudribas leetas warr apsihmeht un skaidri isteikt. No firds tadeht effam preezajufchees, ka muhsu zeenijams studente ar scho wallodu jaw til labbi irr eepasinnees, un tahdu geuhtu darbu warrejis usnemtees. Lai Deews tahdu wihrû garrâ un labbâ prahâ us muhsu Latweescheem stiprina un audsina.

Schinni grahmatinâ zeen. Schulmannis irr farakstijis:

I. Jhsu pamahzifchanu par pasauli, un eefahzis stahstiht par semmi un fault, lai laudis dabbu sinnah, zil brihnischligi mihtais Deews to irr eetaifijis, ka mums deen un naht, seema, pawassars, wassara un ruddens un zittas tahdas dabbas leetas til riktigi allaschin atnahk. Urri stahsta, kas ta faule un muhsu semme warr buht.

II. kahrtâ winsch mums tad par sweschu semmu swehreem sinnu dohd, 1) par to plehfigo Leopardu, to nikno tihgeri, 2) stipro lauwu, un 3) par niknahm tschuhstahm, itt smullus stahstus isstahstidams par wiffadahm breefmahm, fo dasch zilweks ar teem irr redsejis. 4) pamahza par seemela blahsmu, tad 5—7 par to itt leelo putnu Kondoru, par Paradise un pipparu putneem, 8) par to Kirfatti Leguanu. Pee wisseem scheem stahsteem irr itt leelas smullas bildes peedruffetas.

III. runna par skunstes darbeem, un grahmatu drukkeshanu ar wahrdeem un bil-

dehm un tãpat arri papibra taififchanu is-
rahda, lai tautini jel sinn, kã teem tas lab-
bums irr nahzis, kã mihtas grahmatas taifa
un tahs par til lehtu naudu nu warr dab-
buht pirkt.

IV. heidsøht isdohd derigas mahzibas
1) par to, kas tas sehweles leetus ihsti efføht,
un 2) kã noslihtufchus buhs raudsiht atdsih-
winah.

Tã nu par 20 kapeikeem irr deefgan kã mah-
zitees un isfkatitees. Ja laudim patiks un
fchihß grahmatinas papillam pirks, tad miht-
kais Schulmannis mums fohla us preekschu
wehl zittu tahdu grahmatinu par mahzibu un
laika-kawelli apgahdaht. Lai weizahß winna
darbinsch.

С-з.

• Pukkites zekmallã.

Melb. Viel tausend bunte Blumen blüh'n ic.

1.

Dauds tubkstøhsch kòhschu pufku seed
Pee dshwes zekma-mallas
Preeksch wisseem, kas to zektu eet,
Un ne waid weli salkas.
Fkatriß pluhkdams islassahß,
Un prohjam eedams preezajahß.

2.

Lai gan uu dauds scho zektu eet,
Tad tomehr ne kaisch neeka,
Preeksch katra jaukas pufkes seed,
Ka fkattoht tahs irr preeka.
Kas melle teescham dabbusees,
Un kaut arr' buhtu kawejees.

3.

Til nelgas, kas ar tumfchu praht
To dshwes-zektu staiga,
Mahk muutti weli klabbinaht:
„Was pufkes seed!“ — tee klaiga.
Un ka bes ehrlschkeem ne efføht
Schis zelsch, kas wisseem ja-eiføht.

4.

Gan dahrsneeks arri kaiffja,
Kas pukkites mums dewa,
Starp rohsehß ehrlschkus zekmallã,
Bet bailes par to newa!
Ur apdohmu, kas pufki pluhß
Tam naw par dafsi pirksis jasuhß.

5.

Zil dascha mibla pukkilt naw,
Kas jauki seedeht sahze,
No melfohna famihsta jaw,
Kas zektu dohmãß nahze.
Kas gaisã fkattoht zektu eet,
Drihs aismirst, kas wirfs semmes seed.

6.

Til gudrais drohschi zektu eet,
Par ehrlschkeem ne kã kassahß,
Un kad tas nahk us pufku-weet',
Tahs kòhschakas tas lassahß.
Winsch dahrseneekam pateizahß,
Kas stahdij's — eet — un preezajahß.

7.

Ur katra fohli wairojahß
Tam pufku-puschki kòhschi,
Un pehdigi tas isdussahß
Pee mehrka tizzis drohschi.
Winsch dehsta pufkes kappmallã,
Un eet pee Tehwa muhschibã. E. F. S.

Teefas fluddinaschana.

Zaur scho tohy sinnanmu darrihts, ka tai 23schã
August f. g. pee Frank-Seffawas pagasta teefas tohs
aisturretus lohpus ta zittahrtiga mohderneeka Johann
Wiedemann, prohti: sirgus, gohwis, aitas, zuhkas
un fohsis wairakfòhlitajcem ustrupe pahrdohs. Frank-
Seffawas pagasta teefa, tai 2tra August 1852. 2

(L. L.) Pagasta wezzakajs Fr. Schirmer.
(Nr. 84.) Pag. teefas ftrihw. Joh. Freyberg.

Zitta fluddinaschana.

Leelas Behrses Lamberta-tirgu schinni goddã ne tur-
rehs kã lihds schim tai 17tã, bet tai 18tã September,
tã ka tohs bohtris jaw warrehs eefahkt tai 17tã Sep-
tember pehz pufsedenas zelt. Leelas Behrses muhschas
waldischana, tai 9tã August 1852. 3

Drihw drikkelt.

No juhrmallas-gubernias augstas waldischanas pufkes: Collegienrath v. Braunschweig, Zensor.
No. 227.